

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені
Михайла Бойчука

Факультет декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету)

Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
діяльності

І.В. Петрова

(підпис) (ініціали, прізвище)

«24» вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК.29 ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ ВІЗАНТІЇ ТА
ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ
(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський)/другий (магістерський))

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

(шифр і назва)

освітня програма мистецтвознавство

(назва)

спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

тип дисципліни обов'язкова

(обов'язкова/за вибором)

мова викладання українська

(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-
професійної програми (для акредитованих ОПП та
акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих ОПП
та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

Сосік О.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри

мистецтвознавства
(назва кафедри)

і мистецької освіти

26.08.2025 № 1

Завідувач кафедри

[підпис]
(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія мистецтва та архітектури Візантії та західноєвропейського середньовіччя» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем бакалавр за спеціальністю «023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2025. 20 с.

Розробник(и): Цигикало Катерина Олександрівна, доцент кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти КДАДПМД ім. М. Бойчука

Робочу програму перевірено

Декан факультету _____

(підпис)

Дяченко А. В.

(ініціали, прізвище)

_27.11.2025

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради факультету _____
(назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету 27.11.2025 №_4__

Голова НМР факультету _____

(підпис)

Костюкова В. М.

(ініціали, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів - 7	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	нормативна
Модулів – 2	Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» ОП Мистецтвознавство	Рік підготовки:
Електронна адреса: https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-mystecztvoznavstva-i-mysteczkoyi-osvity/		3-й
		Семестр
Загальна кількість годин – 210		5-й – 6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 1 семестр: Аудиторних– 2 Самостійної роботи студента – 2; 2 семестр: Аудиторних– 4 Самостійної роботи студента – 4.	Освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень): «Бакалавр» (освітній рівень перший)	Лекції
		68 год.
		Практичні
		8 год.
		Семінарські
		30 год.
		Самостійна робота
		104 год.
		Індивідуальні завдання:
		Вид контролю: поточний підсумковий
Форма контролю: залік/екзамен		

2. Мета та заплановані результати навчання

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає в формуванні у здобувачів глибокого розуміння художніх процесів, стилістичних особливостей, іконологічних та архітектурних традицій Візантійської імперії та країн Західної Європи від раннього християнства до пізнього середньовіччя; розвитку здатності аналізувати твори мистецтва в культурно-історичному контексті, встановлювати міжрегіональні зв'язки та простежувати вплив середньовічних художніх моделей на подальший розвиток європейської й української візуальної культури.

2.2. Заплановані результати навчання модуля навчальної дисципліни

Внаслідок вивчення модуля навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **компетентності**:

загальні:

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, духовні, моральні цінності суспільства, наукові досягнення, розуміти історію і закономірності розвитку предметної області, її місця в загальній і мистецькій картині світу.

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

спеціальні (фахові, предметні):

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

програмні результати навчання:

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

3. Передумови вивчення дисципліни

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше	Супутні і наступні навчальні дисципліни
1	Філософія мистецтва	Артменеджмент
2	Вступ до мистецтвознавства	Музеєзнавство. Атрибуція творів
3	Методологія мистецтвознавства	Реставрація та експертиза творів
4	Історія мистецтва. Теорія мистецтва та аналіз творів	Практика пошуково-дослідна

5	Художня критика, артжурналістика	Виробнича практика (музейна)
6	Історія українського мистецтва. Концепції. Переодізація.	
7	Виробнича практика (мистецтвознавча)	
8	Протоісторія українського мистецтва та світового мистецтва	
9	Історія мистецтва та архітектури Київської Русі	
10	Історія мистецтва та архітектури України XIII-XVIII ст	
11	Сакральне мистецтво. Основи іконографії	

4. Очікувані результати навчання

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання**:

знати:

- ключові етапи розвитку мистецтва та архітектури Візантії від IV до XV ст.;
- стилістичні та іконографічні особливості візантійського мозаїчного, фрескового й іконного живопису;
- богословські та культурні передумови формування візантійського художнього канону;
- основні архітектурні типи середньовічної Європи: базиліка, центрична система, романський і готичний собори;
- провідні школи середньовічного живопису та скульптури, їхню роль у формуванні образної мови епохи;
- особливості ранньохристиянського мистецтва Заходу, каролінзького, оттонського, романського та готичного стилів;
- ключові пам'ятки, регіональні центри та провідних майстрів Візантії та західноєвропейського середньовіччя;
- історико-культурні зв'язки між візантійською, латинською та східноєвропейськими традиціями;

вміти:

- здійснювати комплексний аналіз творів мистецтва Візантії та середньовічної Європи з урахуванням стилістичних, технологічних та іконологічних особливостей;
- інтерпретувати художній образ у контексті богословських, культурних та соціально-історичних чинників;
- виявляти впливи візантійської традиції на архітектуру та живопис середньовічної Європи і навпаки;
- працювати з візуальними джерелами, письмовими пам'ятками, архівними та науковими матеріалами;
- застосовувати методологію порівняльного аналізу для вивчення міжрегіональних мистецьких зв'язків;
- визначати стилістичні ознаки романського, готичного та пізньосередньовічного мистецтва в архітектурі, живописі й пластиці;
- аргументовано формулювати висновки щодо художніх тенденцій епохи, використовуючи сучасний апарат мистецтвознавчої теорії;
- оформлювати наукові тексти відповідно до академічних стандартів, здійснювати наукову презентацію результатів дослідження.

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

5 семестр

Назва модулів і тем	Кількість годин				
	усього	лек	практ	сем	срс
Модуль 1. Мистецтво та архітектура Візантійської імперії					
Тема 1. Формування візантійського художнього канону	8	2		2	4
Тема 2. Візантійська архітектура раннього періоду: базиліка і центрична система	8	2		2	4
Тема 3. Епоха Юстиніана I та храм Святої Софії Константинопольської	10	2	2	2	4
Тема 4. Іконоборство та його вплив на розвиток візуальних образів	8	2		2	4
Тема 5. Мозаїки, фрески та іконопис: формування образності «візантійського стилю»	10	2	2	2	4
Тема 6. Македонське та Комнінівське відродження: нові тенденції в мистецтві X–XII ст.	6	2			4

Тема 7. Палеологівське відродження та пізньовізантійська художня традиція.	10	2		2	6
Усього годин за 5 семестр	60	14	4	12	30
6 семестр					
Модуль 2. Мистецтво та архітектура Західної Європи Середньовіччя					
Тема 8. Ранньохристиянське мистецтво Заходу: катакомби, мозаїки та культовий простір	12	4		2	6
Тема 9. Мерогінське та каролінзьке відродження: реформування художньої мови	12	4		2	6
Тема 10. Отонське мистецтво: імператорська ідеологія та сакральні образи	16	6		2	7
Тема 11. Передроманські традиції Європи: нормани, лангобарди, кельти	12	4		2	6
Тема 12. Архітектура романського стилю: структура, форми, регіональні особливості	14	4	2	2	6
Тема 13. Романська скульптура та монументальний живопис	16	6		2	7
Тема 14. Народження готики: технічні новації і богословські ідеї	12	4		2	6
Тема 15. Готичні собори: структура, функція, художня програма	12	4		2	6
Тема 16. Готична скульптура: від романської експресії до індивідуалізації образу	12	6			6
Тема 17. Готичний живопис і книжкова мініатюра	12	4	2		6
Тема 18. Пізня готика та міжнародна готика	10	4			6
Тема 19. Проторенесансні тенденції в Італії та Північній Європі.	12	4		2	6
Усього годин за 6 семестр	150	54	4	18	74
Усього годин	210	68	8	30	104

5.2. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми, її анотація	Кількість годин
		ДФН
МОДУЛЬ 1.		
1	Тема 1. Формування візантійського художнього канону. Розглядається становлення візантійської естетики на перетині античних традицій і християнського світогляду. Аналізуються зміни образної системи, роль імператорського протоколу, формування сакрального мистецького простору та значення догматичних дискусій. [5], [6], [7], [10], [13], [17], [19].	2
2.	Тема 2. Візантійська архітектура раннього періоду: базиліка і центрична система Архітектурні типи IV–VI ст., зокрема християнська базиліка, мартирії, центричні храми. Особлива увага – конструктивним новаціям, символічному простору та впливу Константинополя на християнську архітектуру Сходу й Заходу. [1], [5], [17], [19].	2
3.	Тема 3. Епоха Юстиніана I та храм Святої Софії Константинопольської Вивчається архітектурна революція юстиніанівського часу, створення Софії Константинопольської, роль Анфімія і Ісидора, поєднання простору й світла як богословсько-художньої моделі. [5], [17], [19].	2
4.	Тема 4. Іконоборство та його вплив на розвиток візуальних образів Теологічні, політичні й художні причини іконоборчих конфліктів VIII–IX ст. Розкривається трансформація естетики, роль текстів Іоана Дамаскина та відновлення іконошанування. [5], [6], [7], [13].	2
5.	Тема 5. Мозаїки, фрески та іконопис: формування образності «візантійського стилю» Вивчаються техніки монументального живопису, канонічні типи Христа, Богородиці, святих; семантика золотого фону, фронтальності та духовної перспективи; значення мозаїчних центрів Равенни та Константинополя. [5], [6], [10], [13].	2
6.	Тема 6. Македонське та Комнінівське відродження: нові тенденції в мистецтві X–XII ст. Розглядається стилістичне оновлення мистецтва, повернення до античної традиції, розвиток книжкової мініатюри, посилення експресії в монументальних розписах. Порівнюються імператорські та монастирські центри культури. [5], [6], [7], [13].	2

7.	Тема 7. Палеологівське відродження та пізньовізантійська художня традиція. Аналізуються художні інновації XIII–XV ст.: поетизація образу, гуманізація типу, розвиток наративних циклів. Оцінюється вплив стилю Палеологів на Балкани, Русь та майбутнє православне мистецтво. [2], [13].	2
Усього годин за 5 семестр		14

МОДУЛЬ 2.		
8.	Тема 8. Ранньохристиянське мистецтво Заходу: катакомби, мозаїки та культовий простір. Зародження християнського образу в Римі: символіка катакомб, типологія ранніх мозаїк, формування літургійного простору в латинській традиції. [2], [5], [16], [17].	
9	Тема 9. Мерогінське та каролінзьке відродження: реформування художньої мови. Політична й культурна програма Карла Великого, оновлення архітектурних форм, вплив античності, розвиток каролінзької книжкової мініатюри та системи скрипторіїв. [8], [11], [16].	
10	Тема 10. Отонське мистецтво: імператорська ідеологія та сакральні образи. Розглядається роль Отонів у становленні монументальних комплексів, розвиток бронзових рельєфів, мініатюр, символіка імператорської влади у візуальних формах. [8], [11], [16].	
11	Тема 11. Передроманські традиції Європи: нормани, лангобарди, кельти. Регіональні художні стилі раннього середньовіччя, кельтські орнаменти, ломбардські храми, норманські фортифікаційні та культові споруди. [8], [11], [18].	
12	Тема 12. Архітектура романського стилю: структура, форми, регіональні особливості. Будівельні системи романського храму, символізм порталу, капітелей, рельєфів, розвиток монастирської архітектури та паломницьких маршрутів. [3], [11], [16], [21].	
13	Тема 13. Романська скульптура та монументальний живопис Портальні цикли, змістова та стилістична програма храмового декору, жести, символіка, роль старозавітних і апокаліптичних мотивів. [3], [11], [16], [21].	
14	Тема 14. Народження готики: технічні новації і богословські ідеї. Розглядаються передумови появи готики: стрілчаста арка, нерв'юрне склепіння, система аркбутанів. Акцент на Абатстві Сен-Дені та «теології світла» Сугерія. [3], [4], [14], [20], [22].	

15	Тема 15. Готичні собори: структура, функція, художня програма. Архітектурні доміанти Кельна, Шартра, Реймса, Ам'єна. Розглядається взаємодія архітектури, вітражів, скульптури як цілісної теологічної системи. [3], [4], [9], [14], [20], [22].	
16	Тема 16. Готична скульптура: від романської експресії до індивідуалізації образу. Вивчається розвиток пластики від суворих форм ранньої готики до натуралізації й психологізації в мистецтві XIII–XIV ст.; роль паризьких та рейнських шкіл. [3], [9], [14], [20], [22].	
17	Тема 17. Готичний живопис і книжкова мініатюра. Розглядається еволюція вітражів, настінного живопису, розвиток ілюмінованих рукописів (французькі, англійські, фламандські школи), поява світських сюжетів. [2], [3], [9], [11], [16], [22].	
18	Тема 18. Пізня готика та міжнародна готика. Стилістика «Міжнародної готики», взаємодія французького, італійського та богемського мистецтва. [2], [3], [9], [22].	
19	Тема 19. Проторенесансні тенденції в Італії та Північній Європі. Розглядаються Джотто, Сімоні Мартіні, майстри Північних шкіл. Акцент на нових підходах до простору, композиції та наративності, що підготували ґрунт для Ренесансу. [2], [9], [16].	
Усього годин за 6 семестр		54
Усього годин		68

5.3. практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кільк ість годин
		ДФН
МОДУЛЬ 1.		
1	Тема 3. Епоха Юстиніана I та храм Святої Софії Константинопольської. Виконати порівняльний аналіз ранньохристиянської базиліки (V–VI ст.) та центричного храму візантійської традиції (на прикладі Софії Константинопольської). Визначити: - ключові конструктивні відмінності; - семантичні й теологічні смисли архітектурних рішень; - вплив цих типів на подальшу архітектуру середньовіччя. Форма виконання: порівняльна таблиця та 1–2 аналітичні сторінки.	2
2.	Тема 5. Мозаїки, фрески та іконопис: формування образності «візантійського стилю».	2

	Обрати одну візантійську мозаїку або фреску VI–XII ст. (Равенна, Дафні, Хора, Нікея чи Константинопольська традиція) і здійснити: - опис композиції та колористики; - визначення іконографічного типу; - аналіз смислових акцентів та ролі простору/світла; - співвіднесення із загальними рисами «візантійського стилю». Форма виконання: текст 2–3 стор., ілюстрації, посилання на джерела.	
Усього годин за модулем 1		4

МОДУЛЬ 2.		
1.	Тема 12. Архітектура романського стилю: структура, форми, регіональні особливості. <u>Обрати:</u> - один пам'ятник ранньохристиянської архітектури Заходу (катакомби, ранні базиліки Риму або Равенни) та - один романський храм відповідного регіону (Франція, Німеччина, Італія, Іспанія). <u>Проаналізувати:</u> - планувальну структуру та просторову організацію; - роль світла, декору, символічних акцентів; - трансформацію культового простору від «потаємної» культовості до монументального сакрального простору. Форма роботи: 2–3 сторінки тексту + схема/план.	2
2.	Тема 17. Готичний живопис і книжкова мініатюра. На прикладі будь-якого готичного собору (Шартр, Реймс, Ам'єн, Кельн): - описати змістове наповнення одного тематичного вітражного циклу; - визначити особливості його композиції, колористики, структури; - проаналізувати функції вітражів як «богослов'я світла» та способу візуальної катехизації. Форма роботи: 2 сторінки + ілюстративний матеріал.	2
Усього годин за модулем 2		4

5.4. Семінарські заняття

3.4. Семінарські заняття		
№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		ДФН
МОДУЛЬ 1.		

1.	Тема 1. Формування візантійського художнього канону. Обговорення чинників, що сформували візантійську образність (антична спадщина, християнська теологія, імператорська ідеологія); роль фронтальності, золотого фону та ієратичності; феномен «візантійської духовної перспективи».	2
2.	Тема 2. Візантійська архітектура раннього періоду: базиліка і центрична система. Підготувати аналіз одного храму кожного типу та відповісти на питання: - як архітектура організовує рух, сприйняття, літургію? - чому візантійська традиція вибудувала модель космосу через центричний простір?	2
3	Тема 3. Епоха Юстиніана I та храм Святої Софії Константинопольської. Дискусія за питаннями: - чому Софія стала ідеологічним жестом імперії? - інженерні інновації Анфимія й Ісидора; - символіка світла в інтер'єрі та її богословські інтерпретації.	2
4	Тема 4. Іконоборство та його вплив на розвиток візуальних образів. Аналіз на тему: - ідеологічні аргументи іконоборців та іконошанувальників; - вплив іконоборства на розвиток мистецтва IX–X ст.; - зміни в іконографії після VII Вселенського собору.	2
5	Тема 5. Мозаїки, фрески та іконопис: формування образності «візантійського стилю». Обрати будь-яку монументальну програму (Дафні, Містера, Хора, Равенна) і підготувати: - аналіз головних сцен циклу; - елементи стилю (лінійність, ритм, колір, духовна перспектива); - характеристику художньої мови доби.	2
6	Тема 7. Палеологівське відродження та пізньовізантійська художня традиція. Завдання: порівняти стилістичні риси трьох «відроджень»; визначити, в чому полягає «гуманізація» образу XIV–XV ст.; обговорити, чому пізньовізантійське мистецтво стало важливим для формування православної іконописної традиції Сходу.	2
Усього годин за модулем 1		12

МОДУЛЬ 2.

1	Тема 8. Ранньохристиянське мистецтво Заходу: катакомби, мозаїки та культовий простір.	2
---	--	---

	Проаналізувати зміну художньої мови від символічних катакомбних зображень до монументальних мозаїк Равенни. Обговорити питання: як перехід від переслідуваної релігії до державної змінив образність?	
2	Тема 9. Мерогінське та каролінзьке відродження: реформування художньої мови. Охарактеризувати реформу письма (каролінзький мінускул), архітектуру Ахена та реформу мистецьких скрипторіїв. Обговорити роль Карла Великого у формуванні імперського художнього канону.	2
3	Тема 10. Отонське мистецтво: імператорська ідеологія та сакральні образи. Розглянути образність бронзових дверей Хільдесгайма, манускриптів Оттонів, різницю церковних регалій. Визначити: що саме творить «імперський стиль» X–XI століть?	2
4	Тема 11. Передроманські традиції Європи: нормани, лангобарди, кельти. Порівняти орнаментальні системи кельтської книги (Book of Kells), лангобардської різьби та норманської архітектури. Поставити питання: чи можна говорити про «локальні середньовічні модернізми»?	2
5	Тема 12. Архітектура романського стилю: структура, форми, регіональні особливості. Проаналізувати структуру романського храму: неф, трансепт, хора, портали, склепіння. Обговорити символіку «фортеці віри» та вплив паломницьких маршрутів на архітектуру.	2
6	Тема 13. Романська скульптура та монументальний живопис. Підготувати огляд порталного скульптурного циклу (Авранш, Муасьяк, Тулуза, Сантьяго-де-Компостела). Визначити: як романська пластика створює візуальну систему релігійних повчань?	2
7	Тема 14. Народження готики: технічні новації і богословські ідеї. Визначити технічні новації: стрілчаста арка, нерв'юрне склепіння, аркбутани. Обговорити богословські передумови «теології світла» Сугерія.	2
8	Тема 15. Готичні собори: структура, функція, художня програма. Проаналізувати художню програму (вітражі, скульптура, просторовий наратив). Чому собор постає як «візуальна енциклопедія середньовічного світу»?	2

9	Тема 19. Проторенесансні тенденції в Італії та Північний Європі. Порівняти стилістику міжнародної готики та проторенесансу (Джотто, Сімоні Мартіні, браття Лімбург). Обговорити зміни у трактуванні простору, тіла, емоційності та наративності.	2
Усього годин за модулем 2		18

5.5. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт (теми)	Кількість годин	Вид контролю
МОДУЛЬ 1			
1	Тема 1. Формування візантійського художнього канону	4	поточний
2	Тема 2. Візантійська архітектура раннього періоду: базиліка і центрична система	4	поточний
3	Тема 3. Епоха Юстиніана I та храм Святої Софії Константинопольської	4	поточний
4	Тема 4. Іконоборство та його вплив на розвиток візуальних образів	4	поточний
5	Тема 5. Мозаїки, фрески та іконопис: формування образності «візантійського стилю»	4	поточний
6	Тема 6. Македонське та Комнінівське відродження: нові тенденції в мистецтві X–XII ст.	4	поточний
7	Тема 7. Палеологівське відродження та пізньовізантійська художня традиція.	6	
Усього за 5 семестр		30	
МОДУЛЬ 2			
8	Тема 8. Ранньохристиянське мистецтво Заходу: катакомби, мозаїки та культовий простір	6	поточний
9	Тема 9. Мерогінське та каролінзьке відродження: реформування художньої мови	6	поточний
10	Тема 10. Отонське мистецтво: імператорська ідеологія та сакральні образи	7	поточний
11	Тема 11. Передроманські традиції Європи: нормани, лангобарди, кельти	6	поточний

12	Тема 12. Архітектура романського стилю: структура, форми, регіональні особливості	6	поточний
13	Тема 13. Романська скульптура та монументальний живопис	7	поточний
14	Тема 14. Народження готики: технічні новації і богословські ідеї	6	поточний
15	Тема 15. Готичні собори: структура, функція, художня програма	6	поточний
16	Тема 16. Готична скульптура: від романської експресії до індивідуалізації образу	6	поточний
17	Тема 17. Готичний живопис і книжкова мініатюра	6	поточний
18	Тема 18. Пізня готика та міжнародна готика	6	поточний
19	Тема 19. Проторенесансні тенденції в Італії та Північній Європі.	6	поточний
Усього за 6 семестр		74	
Усього годин		104	

6. Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: ілюстрація, демонстрація, презентація.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, репродуктивно-варіативні, пошукові, творчі, проблемно-пошукові, інтегративні.

За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з ілюстративним матеріалом.

2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).
- Добір додаткового теоретичного та ілюстративного матеріалу.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи діагностики:

методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування; реферативно-дослідницька курсова робота.

Методи творчо–пошукового контролю: творчо-пошукове тестування; аналіз варіативності пошукових ескізів; аналіз образно-емоційної складової проектної графіки.

методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

7.Форми поточного та підсумкового контролю

5 семестр

Форми контролю	Максимальна кількість балів
Перевірка виконання практичних завдань	80
Презентації	20
Всього	100

6 семестр

Форми контролю	Максимальна кількість балів
Перевірка виконання практичних завдань	60
Презентації	20
Екзамен	20
Всього	100

8. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти

Практична робота оцінюється за критеріями:

- якість виконання навчально-практичних робіт (дотримання технологічної послідовності, охайність в роботі);
- продуктивність праці у процесі виконання практичних завдань;
- культура праці у процесі навчання;
- технологічна дисципліна;
- здатність і бажання вносити в процес навчання нове, оригінальне.

Самостійна робота оцінюється за критеріями:

- вміння студентів орієнтуватися в інформаційних потоках;
- працювати з ілюстративними та теоретичними джерелами;
- підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань;
- уміння самостійно обирати способи і засоби виконання роботи;
- здатність самостійно приймати раціональні рішення і нести за них відповідальність;
- якість і повнота виконаної роботи;
- здатність до раціоналізаторства і винахідництва;
- дотримання технологічного процесу при виконанні практичних завдань;
- здійснення ефективного самоконтролю і саморегулювання в навчальній діяльності.

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів за 100-бальною шкалою (5-й та 6-й семестри)	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного контролю змістових модулів	Максимальні бали за виконані завдання
МОДУЛЬ 1. 5 семестр	
Тема 1. Формування візантійського художнього канону	20
Тема 2. Візантійська архітектура раннього періоду: базиліка і центрична система	20
Тема 3. Епоха Юстиніана I та храм Святої Софії Константинопольської	20
Тема 4. Іконоборство та його вплив на розвиток візуальних образів	10
Тема 5. Мозаїки, фрески та іконопис: формування образності «візантійського стилю»	10
Тема 6. Македонське та Комнінівське відродження: нові тенденції в мистецтві X–XII ст.	10
Тема 7. Палеологівське відродження та пізньовізантійська художня традиція.	10
Усього за 5 семестр	100
МОДУЛЬ 2. 6 семестр	
Тема 8. Ранньохристиянське мистецтво Заходу: катакомби, мозаїки та культовий простір	8
Тема 9. Мерогінське та каролінзьке відродження: реформування художньої мови	8
Тема 10. Отонське мистецтво: імператорська ідеологія та сакральні образи	8
Тема 11. Передроманські традиції Європи: нормани, лангобарди, кельти	8
Тема 12. Архітектура романського стилю: структура, форми, регіональні особливості	8
Тема 13. Романська скульптура та монументальний живопис	8
Тема 14. Народження готики: технічні новації і богословські ідеї	8
Тема 15. Готичні собори: структура, функція, художня програма	8
Тема 16. Готична скульптура: від романської експресії до індивідуалізації образу	8
Тема 17. Готичний живопис і книжкова мініатюра	8

Тема 18. Пізня готика та міжнародна готика	5
Тема 19. Проторенесансні тенденції в Італії та Північній Європі.	5
Всього	80
Екзаменаційний контроль	
Письмова компонента	10
Усна компонента	10
Всього	20
Усього за 6 семестр	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Історія мистецтва та архітектури Візантії та західноєвропейського середньовіччя» для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр») за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2025. 20 с.

2. Слайди, презентації

3. Проектор.

4. Демонстраційний дидактичний матеріал

5. Ілюстративний матеріал, альбоми, каталоги, відео про роботу професійних художників.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Вдовицька О. В. Архітектура й мистецтво східного середньовіччя: Візантія, Київська Русь, арабські країни : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2010. 200 с.
2. Гомбріх Е. Оповідь про мистецтво / пер. з англ. А. Накорчевський. Київ : ArtHuss, 2024. 688 с.
3. Дюбі Ж. Доба соборів: мистецтво та суспільство 980–1420 років / пер. З. Борисюк, Г. Філіпчук. Київ : Юніверс, 2003. 254 с.
4. Еко У. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. Собори. Лицарі. Міста. Харків : Фоліо, 2018. 474 с.
5. Beckwith J. Early Christian and Byzantine Art. Harmondsworth : Penguin Books, 1970. 348 p.
6. Grabar A. Byzantine Painting: Historical and Critical Study. Geneva : Skira, 1953. 245 p.
7. Grabar A. The Art of the Byzantine Empire, 312–1453: Sources and Documents. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1966. 344 p.
8. Calkins R. G. Monuments of Medieval Art. Ithaca : Cornell University Press, 1985. 372 p.
9. Camille M. Gothic Art: Glorious Visions. New York : Abrams, 1996. 192 p.
10. Demus O. Byzantine Mosaic Decoration: Aspects of Monumental Art in Byzantium. London : Routledge & Kegan Paul, 1976. 190 p.
11. Dodwell C. R. The Pictorial Arts of the West, 800–1200. New Haven ; London : Yale University Press, 1993. 288 p.
12. Evans H. C. (ed.) Byzantium: Faith and Power (1261–1557). New York : Metropolitan Museum of Art, 2004. 658 p.
13. Evans H. C. (ed.) The Glory of Byzantium: Art and Culture of the Middle Byzantine Era (843–1261). New York : Metropolitan Museum of Art, 1997. 575 p.
14. Frankl P. Gothic Architecture / rev. by P. Crossley. New Haven ; London : Yale University Press, 2000. 420 p.

15. Hodge S. Коротка історія мистецтва / пер. з англ. Львів : Видавництво Старого Лева, 2021. 224 с.
16. Janson H. W., Janson A. F. History of Art: The Western Tradition. 8th ed. Upper Saddle River, N.J. : Pearson, 2010. 1152 p.
17. Krautheimer R. Early Christian and Byzantine Architecture. New Haven ; London : Yale University Press, 1986. 544 p.
18. Lawrence C. H. Medieval Monasticism. London ; New York : Routledge, 2015. 352 p.
19. Mango C. Byzantine Architecture. New York : Harry N. Abrams, 1976. 252 p.
20. Panofsky E. Gothic Architecture and Scholasticism. New York : Meridian Books, 1957. 120 p.
21. Toman R. (ed.) Romanesque: Architecture, Sculpture, Painting. Köln : Könemann, 1997. 480 p.
22. Toman R. (ed.) Gothic: Architecture, Sculpture, Painting. Köln : Könemann, 1998. 480 p.